

KÖZIGAZGATÁSI ISMERETEK III.

Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással

Szerző:	Harcza Valéria Judit
Témakör:	Vállalkozási ügyek
Az óra témája:	A vállalkozási formák fő jellemzői
Felhasznált eszközök:	<ul style="list-style-type: none">– Közigazgatási ismeretek tankönyv: III. jegyzet. 30. o. –;– Közigazgatási ismeretek munkafüzet II. kötet, feladat.;– <i>Az én pénzem</i> Pénzügyi Oktatási Program, Törzsanyag. (Készült az Öngondoskodás – A Pénzügyi Kultúra Fejlesztéséért Alapítvány és a Tudatos Pénzügyekért Alapítvány támogatásával / A könyv elkészítésében közreműködött Magyar Nemzeti Bank, a Nemzetközi Bankárképző Központ és a Budapesti Értéktőzsde Zrt.) 2012. 71. o.;– <i>Iránytű a pénzügyekhez.</i> Tankönyv, kiadja a Könyvtárellátó Non-profit Kft., 136–143. o.
Kapcsolódás más tantárgyhoz:	van: Gazdasági ismeretek 9–10. évfolyam.

Óravázlat

Idő (perc)	Feladat	Módszer	Eszköz
1'	Adminisztráció		Kréta e-napló;
10'	<p>Új ismeret átadása</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mit értünk vállalkozáson? - Milyen célja van? - Milyen tevékenységet folytathatnak? - Mit nevezünk profitnak? <p>A <i>vállalkozás</i> fogalmának közös értelmezése, definiálása, rögzítése.</p> <p>Az ábra segítségével határozzuk meg, hogy kiket, miket kapcsol össze egy vállalkozás működése során?</p> <p>Milyen szerepe lehet az államnak, közigazgatásnak? Milyen módon kerülnek szabályozásra a gazdasági szereplők jogai, kötelezettségei? (Alaptörvény, jogszabályok, állami szervek – vállalkozás szabadsága, tulajdonhoz való jog, versenyfeltételek biztosítása, versenyfelügyelet – kartell tilalma, fogyasztók védelme, adózás módja, jogszabályok betartatása, állami-gazgatási szervek pl. Gazdasági Versenyhivatal).</p> <p><i>A rögzítés „Az én pénzem” c. könyv 76. o. ábrájának részlete alapján történik.</i></p>	Tanári magyarázat	Közig. jegyzet III. 30–31. o.; Vállalkozási ügyek c. dia (Közig. ism. prezentációs diasor 186. dia); szöveges és képi források;
20'	<p>Új ismeret átadása</p> <p>Milyen vállalkozási formák vannak Magyarországon?</p> <p>Osztálylétszámhoz igazodva a diákok 4 csoportot alakítanak.</p> <p>A csoportok egy-egy szöveget vagy képet kapnak, amelyek alapján összegyűjtjük azokat a szempontokat, amelyek alapján a vállalkozásokat csoportosítani tudjuk. (tevékenység, tulajdoni forma, méret, működési terület). A jogi, az adózási forma és az üzleti cél szerinti besorolás a tanári magyarázat része.</p> <p>A jogi forma szerinti egyéni és társas vállalkozásokra alaposabban kitérünk.</p> <p>Rögzítés</p>	Csoportmunka, majd frontális beszélgetés tanári irányítással	Közig. jegyzet 31–37. o.; Szemelvények, képi források (1. tevékenységi kör, 2. tulajdonformák, 3. méret, 4. működési terület.); Vállalkozási formák c. dia (Közig. ism. prezentációs diasor 187. dia); „A vállalkozási formák fő csoportjai” c. táblázat;

Óravázlat

Idő (perc)	Feladat	Módszer	Eszköz
35'	<p>Új ismeret átadása</p> <p>Jogi (szervezeti) forma szerint megkülönböztetünk egyéni és társas vállalkozásokat. A kivetített táblázat alapján megbeszéljük a különböző társas vállalkozási formákat – előnyök, hátrányok, kihívások.</p> <ul style="list-style-type: none">– Milyen vállalkozási formát válasszon Ákos? (feladat) <p>Rögzítés</p>	Csoportmunka, majd frontális beszélgetés tanári irányítással	Táblázat – társas vállalkozási formák; 1. feladat;
44'	<p>Új ismeret átadása</p> <p>Egyéni vagy társas vállalkozó legyek? – vita, érvek ütköztetése a csoportok között.</p> <p><i>A) verzió</i> A diákok maguk gyűjtik, írják össze érveiket.</p> <p><i>B) verzió</i> A vitához szempontokat kapnak a csoportok:</p> <ul style="list-style-type: none">– egyéni vállalkozás előnyei– egyéni vállalkozás hátrányai– társas vállalkozás előnyei– társas vállalkozás hátrányai <p>Rögzítés</p>	Csoportmunka, majd frontális beszélgetés tanári irányítással	Szempontok (1–4);
45'	Óra lezárása, házi feladat kiadása	Tanári közlés	házi feladat

Az órához kapcsolódó feladatok

A vállalkozás fogalmának közös értelmezése, definiálása, rögzítése feladat szöveges és képi forrásai

A) Sokat vitatkoznak a közgazdászok az állami szerepvállalás mértékének nagyságáról. Egyesek a minimumra szeretnék szorítani, és a piacnak minél nagyobb szerepet szánni, míg mások természetesen tartják, hogy az állam az országban megtermelt GDP jelentős részének felhasználásáról dönt.

(<http://penziranytu.hu/archivalt-pop-torzanyag/konyv/az-en-penzem/iii-akik-gazdalkodnak-%E2%80%93-szereplok-gazdasagban/az-allam/13-az-allam-mint-gazdasagi-szere/3-az-allami-szerepval>)

B) 2016. december 31-i hatállyal megszűnt a Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság. Az NFH általános jogutódja a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, valamint a másodfokú ügyekben országos illetékességgel a Pest Megyei Kormányhivatal jár el. A Nemzeti Fejlesztési Minisztériumhoz kerülnek a stratégiai feladatok, például az ellenőrzések szakmai felügyelete, illetve a tárca felügyeli a két fogyasztóvédelmi laboratóriumot, továbbá a magyarországi Európai Fogyasztói Központot.

(<http://www.origo.hu/gazdasag/20170102-mar-nincs-nemzeti-fogyasztovedelmi-hatosag.html>)

Panaszkodni azért továbbra is lehet

Rögzítés – „Az én pénzem” című könyv 76. o. ábrájának részlete alapján:

A gazdasági működés jogi, intézményi kereteinek biztosítása

A gazdaság, a piac működéséhez meg kell teremteni azokat a jogszabályokat, hatóságokat, amelyek a minden szereplőre érvényes szabályokat meghatározzák és betartatják. A magántulajdon védelme, a vállalkozás szabadsága, a fogyasztók, a verseny védelme, az adózás mikéntje mind-mind jogszabályokat kíván, amelyek betartásáról is gondoskodni kell.

Eszközök/feladatok

A Milyen vállalkozási formák vannak Magyarországon? című feladat szemelvényei, képi forrásai:

Táblázat:

1. táblázat: A vállalkozási formák fő csoportjai

1. Tulajdonosforma	2. Szervezeti forma	3. Tevékenység típusok (profil)	4. Nagyságrend
szerint csoportosítva			
1. magántulajdonosi 2. állami tulajdonosi 3. önkormányzati 4. szövetkezeti 5. egyéb közösségi tulajdonosi (pl. alapítványi, testületi) 6. vegyes (pl. állami és magántulajdonosi vállalkozások)	1. egyéni vállalkozás 2. társas vállalkozás A) Gazdasági társaságok: a) részvénytársaság b) korlátolt felelősségű társaság c) közkereseti társaság d) betéti társaság e) közös vállalat f) egyesület B) Szövetkezetek stb.	1. ipari 2. bel- és külkereskedelmi 3. mezőgazdasági és erdőgazdálkodási 4. közlekedési 5. pénzügyi 6. személyi szolgáltatást nyújtó vállalkozások stb.	1. mikro-vállalkozások 2. kisvállalkozások 3. közepes vállalkozások 4. nagyvállalkozások

Forrás: Husti, 2009

1. szemelvény:

A KSH a vállalkozásokat egy egységes rendszerbe, TEÁOR-jegyzékbe (Gazdasági Tevékenységek Egységes Ágazati Osztályozási Rendszer) sorolja. Egy-egy vállalat besorolása, ha többféle ágazatba, vagy szakágazatba tartozó tevékenységet is folytat, a legnagyobb bevételt képviselő tevékenység szerint történik. Ez a KSH honlapján (www.ksh.hu) – a bal oldali menüsor Osztályozások menüpontjában található.

Tevékenységi kör a vállalkozásokban tetszőleges számban jelölhető meg, fő tevékenység viszont csak egy, az, amelyikből a legnagyobb bevétel várható.

A tevékenységi körök megváltozását vagy bővítését 15 napon belül kell elektronikus úton változás-bejelentő űrlapon bejelenteni a nyilvántartó hatósághoz. (www.nyilvantarto.hu)

- Ipari
- Mezőgazdasági
- Kereskedelmi (bel-, ill. külkereskedelmi)
- Pénzügyi
- Közlekedési
- Egyéb

(szerkesztett szöveg)

2. forrás:

<https://slideplayer.hu/slide/2219136/>

3. szemelvény:

Három fő csoportot különböztetünk meg. A besorolás alapja két mutató a vállalkozás beszámolójából: egy a létszámot illetően, egy másik pedig az értékesítés nettó árbevételét/mérlegfőösszeget illetően határoz meg felső korlátot. A besorolást minden évben a beszámoló elkészítését követően lehet elvégezni, így az adóév első és utolsó napjára két különböző besorolás adódhat. A kétéves szabály értelmében a vállalkozás besorolása ezt követően mindaddig nem változik meg, amíg az említett mutatók két egymást követő év beszámolója alapján azonos irányban el nem mozdulnak a fennálló besoroláshoz képest. A változás eredményét a második év beszámolója szerinti állapot határozza meg.

- Kisvállalatok
- Közepes méretű vállalatok
- Nagyvállalatok

Magyarországon az elmúlt időszakban – a privatizáció és a decentralizáció hatására csökkent a nagyvállalatok száma. Együtt a kisvállalkozások száma és gazdasági szerepe nőtt, ezt a rugalmasabb és hatékonyabb működésük teszi lehetővé. A közepes méretű vállalkozások száma még kevés, a jól működő kisvállalkozások nem tudtak tömegesen megerősödni.

(szerkesztett szöveg)

Eszközök/feladatok

4. szemelvény:

Működési területen azt a földrajzi területet értjük, ahol a termelési vagy szolgáltatási tevékenység végzése történik.

- Helyi – adott település vagy néhány utca fogyasztóit szolgálja ki
- Regionális – egy régiót, egy vagy több megyét érint a működése
- Országos – az ország egész területén működik
- Nemzetközi (multinacionális) – országhatáron kívül is megjelennek
- Offshore – székhelyük és működési területük különböző országban van (adóoptimalizálás, azaz a cég a bejegyzés helyén nem folytat tevékenységet). Az adóparadicsomokban nincs társasági adó, csak egy alacsony összegű fix éves adó.

(szerkesztett szöveg)

Táblázat – társas vállalkozási formák:

Vállalkozási forma	Alaptőke	Felelősség	Személyes közreműködés, tagok száma	Jogi személyisége
Egyéni vállalkozás	Nincs előírva	Korlátlan	szükséges	nincs
Közkereseti társaság (kkt.)	Nincs előírva	Minden tagra korlátlan és egyetemleges	nem kötelező, min.: 2 fő	nincs
Betéti társaság (bt.)	Nincs előírva	Beltag: korlátlan és több beltaggal egyetemleges Kültag: a vagyoni betétig korlátozott	nem kötelező, min.: 2 fő (1 kültag, 1 beltag)	nincs
Korlátolt felelősségű társaság (kft.)	Min.: 500 ezer Ft (egy személyes társaság esetén 100 000 Ft)	A társaságé, a kft. vagyonának erejéig korlátlan, a tagoké korlátozott (de feltételekkel!)	nem szükséges, Min. 1 tag, jellemzően több	van
Részvénytársaság (rt.)	Min.: 5 millió Ft a zártkörűen működő rt. esetén, min.: 20 millió nyilvánosan működő rt. esetén (kivételesen pénzügyi vállalkozások)	A társaságé, az rt. vagyonának erejéig korlátlan, a tagoké a részvény erejéig korlátozott	nem szükséges, min.: 1 tag, de jellemzően több	van

Feladat – Milyen vállalkozási formát válasszon Tamás?

A tanárnő elmeséli az osztálynak, hogy hétvégén egy 20 éves osztálytalálkozón vett részt mint egykori osztályfőnök. Az egyik volt diákjáról a következő információkat osztja meg:

Tamás a Debreceni Agrártudományi Egyetemen szerzett diplomát. Innovatív fiatalember, a magas szintű informatikai ismeretének köszönhetően az egyetemen maradt, kutatómunkát végez. Szüleit kissé meglepte Tamás döntése, ugyanis mezőgazdasági nagyvállalkozók, és azt remélték, hogy Tamás fogja majd tovább igazgatni vállalkozásukat. Úgy gondolják, hogy nyugdíjas éveikre Tamás ezt a feladatot is el fogja tudni látni.

Tamás – bár a kutatómunka révén kollégáival meteorológiai adatokat és a talaj víztartalmát tudják meghatározni, elemzik az adatokat, amelynek ismeretében tudnak tanácsot adni, akár fél évre előre, a gazdáknak pl. a locsoláshoz szükséges víz mennyiségéről, – szabad idejében olyan fejlesztésekkel foglalkozik, mint pl. klaviatúrák „átépítése”, hogy ergonómiai szempontból kényelmesebb és hatékonyabb legyen a használatuk. „Az idő pénz”, tartja a mondás, ezért pár éve úgy döntött, hogy a megrendelések teljesítése helyett blogot vezet (kbd.news), ahol – angol nyelven is – megosztja ismereteit az érdeklődőkkel. Ötlete annyira bevált, hogy mára több, mint 100.000 követője van, ami – saját bevallása szerint – azt jelenti, hogy már ebből a tevékenységből meg tudna élni. Jelenleg könyvelőt keres, hogy a többletbevétel miatt ne kerüljön szembe a Nemzeti Adó- és Vámhivatallal. Tamásnak arról is döntenie kell a vállalkozási formák jobb megismerése után, hogy melyik formát válassza.

Véleményetek szerint melyik mellett döntsön?

B) verzió – Szempontok a vitához:

1. egyéni vállalkozás előnyei:

- kis befektetést igényel
- működtetése különösebb szakképzettséget nem igényel
- kedvező jogszabályi feltételek, gyors regisztráció, kevés adminisztráció
- nem kell cégbíróságon bejegyezni
- közvetlen kapcsolat a vállalkozással, napi visszacsatolás
- egyszerűsített adózási választás lehetősége
- aránylag takarékos üzemeltetési költségek
- a vállalkozás elindításához nincs kötelezően előírt induló tőkenagyság
- EU-támogatásokra pályázat nyújtható be
- több adókedvezmény
- a nyereségen nem kell osztozni
- döntéseit a vállalkozó szabadon hozhatja
- jövedelme után nem kell olyan magas járulékot fizetni, mint a munkavállalók után

2. egyéni vállalkozás hátrányai:

- személyes munkavégzés szükséges
- kedvezőtlen adózási, járulékfizetési terhek
- aránylag nagy működési kockázat
- korlátlan személyes felelősség
- nem tekinthető vállalatnak, ezért nem igényelheti a támogatások egy részét vállalkozásához

Eszközök/feladatok

- plusz forrásokhoz (hitel, állami támogatás) nehezebben jut
- nincs igazi piaci súlya
- korlátozott élettartamú
- nem nagyon tud fejlösztetni
- munkaerő megtartási ereje kicsi
- egyes tevékenységek folytatásához külön engedély szükséges vagy szakképzettségét igazolni kell
- üzletileg, jogilag gyakran nem elég felkészültek, sokszor jellemző az üzleti tapasztalat hiánya
- személyesen felel tartozásaiért

3. társas vállalkozás előnyei:

- igazi piaci súlya van (pl.: értékesítés)
- tevékenységükhöz EU-s támogatások nagy részét igényelhetik, mert vállalatként tekintenek rájuk
- korlátlan élettartamú
- önálló fejlesztésekre képes
- tőkeerős
- munkaerő megtartó ereje jelentős
- könnyen működtethető

4. társas vállalkozások hátrányai:

- tulajdonosok és alkalmazottak érdekei ellentétesek lehetnek
- ritka az alkalmas és megbízható vezető
- a tulajdonosok részére felmerülhetnek károk
- a nyereségen osztozni kell
- jelentős adminisztrációt igényel
- a munkavállalók járulékaik óriási költséget jelenthetnek

Az órához kapcsolódó kompetenciaalapú feladat

1. Csoportosítás

Az alábbi állítások sorszámát írja a megfelelő négyzetbe! (elemenként 0,5 pont, összesen 5 pont)

Egyéni vállalkozások előnyei	Társas vállalkozások előnyei
Egyéni vállalkozások hátrányai	Társas vállalkozások hátrányai

1. igazi piaci súlya van, 2. munkaerő megtartó ereje jelentős, 3. korlátlan személyes felelősség, 4. kedvezőtlen adózási, járulékfizetési terhek, 5. a tulajdonosok részére felmerülhetnek károk, 6. kis befektetést igényel, 7. több adókedvezmény, 8. könnyen működtethető, 9. nem kell cégbíróságon bejegyezni, 10. EU támogatásokra pályázat nyújtható be

Megoldás:

Egyéni vállalkozások előnyei	Társas vállalkozások előnyei
6., 7., 9., 10.	1., 2., 8.
Egyéni vállalkozások hátrányai	Társas vállalkozások hátrányai
3., 4.	5.

2. Érvelés

A forrás felhasználásával és saját ismeretei alapján érveljen az egyéni vállalkozás indítása mellett és ellen. A maximális pont eléréséhez legalább négy-négy helyes érv szükséges! (4 pont)

Egyéni vállalkozásba akkor érdemes kezdeni, ha mi magunk szeretnénk valamilyen szolgáltatást nyújtani. [...] Bizonyos tevékenységek folytatásához ... szükséges képesítést igazoló okirat vagy diploma. [...] Egyéni vállalkozó Magyarországon nemcsak magyar állampolgár lehet, hanem meghatározott országokból, például más európai uniós államból érkező külföldi is. Viszont nem lehet egyéni vállalkozó az egyéni cég tagja vagy gazdasági társaság korlátlanul felelős tagja (ilyen a közkereseti társaság tagja és a betéti társaság belfagya). A törvény azt is meghatározza, hogy egy természetes személy egyidejűleg csupán egy egyéni vállalkozói jogviszonyban állhat, több egyéni vállalkozása ugyanannak a természetes személynek nem lehet.

Az egyéni vállalkozókra vonatkozó feltételeket és speciális szabályokat az egyéni vállalkozóról és az egyéni cégről szóló 2009. évi CXV. törvény (Evtv.) határozza meg.

(részlet, Közigazgatási ismeretek III. Mindennapi életünk kapcsolata a közigazgatással jegyzet, 31–32. o.)

Megoldási javaslat:

Lehetséges érvek az egyéni vállalkozás indítása mellett:

- szakképzettséget nem minden esetben igényel
- nemcsak magyar állampolgár lehet Magyarországon egyéni vállalkozó
- kis befektetést igényel
- működtetése különösebb szakképzettséget nem igényel
- kedvező jogszabályi feltételek, gyors regisztráció, kevés adminisztráció
- nem kell cégbíróságon bejegyezni
- közvetlen kapcsolat a vállalkozással, napi visszacsatolás
- egyszerűsített adózási választás lehetősége
- aránylag takarékos üzemeltetési költségek
- a vállalkozás elindításához nincs kötelezően előírt induló tőkenagyság
- EU-támogatásokra pályázat nyújtható be
- több adókedvezmény
- a nyereségen nem kell osztozni
- döntéseit a vállalkozó szabadon hozhatja
- jövedelme után nem kell olyan magas járulékot fizetni, mint a munkavállalók után

Lehetséges érvek az egyéni vállalkozás indítása ellen:

- bizonyos tevékenységek folytatásához szakképzettség szükséges
- egyéni cég tagja vagy gazdasági társaság korlátlanul felelős tagja nem lehet egyéni vállalkozó
- több egyéni vállalkozása ugyanannak a természetes személynek nem lehet.
- személyes munkavégzés szükséges
- kedvezőtlen adózási, járulékfizetési terhek
- aránylag nagy működési kockázat
- korlátlan személyes felelősség
- nem tekinthető vállalatnak, ezért nem igényelheti a támogatások egy részét vállalkozásához
- plusz forrásokhoz (hitel, állami támogatás) nehezebben jut
- nincs igazi piaci súlya
- korlátozott élettartamú
- nem nagyon tud fejlésztetni
- munkaerő megtartási ereje kicsi
- egyes tevékenységek folytatásához külön engedély szükséges vagy szakképzettségét igazolni kell
- üzletileg, jogilag gyakran nem elég felkészültek, sokszor jellemző az üzleti tapasztalat hiánya
- személyesen felel tartozásaiért

Minden helytálló érv elfogadható. Érvcsoportonként három helytálló érvert adható 2 pont, azaz nem lehet az egyik állítás mellett három, a másik állítás mellett egy érvel elérni a 4 pontot. Részpontoszám nem adható. Tartalmában minden helyes megfogalmazás elfogadható.

Az órávázlatban szereplő diasor

